

MASARYKOVA UNIVERZITA

H.L.A. Hart Ronald Dworkin

Jiří Baroš

Liberalismus po Rawlsovi

- americká v. evropská levice
- politický v. etický liberalismus
- individuální autonomie a etický individualismus (Dworkin)

Hart a právní filosofie

- právní pozitivismus v. přirozenoprávní myšlení
- Hart: minimální přirozenoprávní obsah práva
- Dworkin: práva jako trumfy X utilitarismus

Tradice přirozeného práva

- předmoderní v. moderní tradice přirozeného práva
- přirozený zákon a přirozené právo
- přirozená práva: přežití – vlastnictví – důstojnost

Přirozené právo versus positivismus

- vztah práva a morálky
- existuje praktické poznání?
- důvod platnosti práva

Positivismus: anglosaský a kontinentální

- analytický právní pozitivismus (Austin)
- ryzí nauka právní (Hans Kelsen)
- Radbruchova formule

Nález Pl. ÚS 19/93

„Právně-pozitivistická tradice, jež se přenesla i do poválečných ústav (včetně naší ústavy z roku 1920), odhalila však v pozdějším vývoji vícekrát své slabiny. Ústavy konstruované na těchto základech jsou hodnotově neutrální: tvoří institucionální a procesní rámec, naplnitelný velmi odlišným politickým obsahem, protože kritériem ústavnosti se stává dodržení kompetenčního a procesního rámce ústavních institucí a postupů, tudíž kritérií formálně-rationální povahy. V důsledku toho bylo v Německu akceptováno nacionálně-socialistické panství jako legální, přestože vyhlodalo obsah a posléze zničilo samu podstatu Výmarské demokracie. Legalistické pojetí politické legitimace usnadňovalo po válce Klementu Gottwaldovi "naplňovat staré měchy novým vínem" a pak "legitimovat" únorový puč roku 1948 formálním dodržením ústavních procedur. Princip "zákon je zákon" se projevil proti bezpráví ve formě zákona jako bezmocný. Vědomí, že nespravedlnost musí zůstat nespravedlností, i když se halí do pláště zákona se promítlo i do ústavy poválečného Německa a v současné době i do Ústavy České republiky.“

Herbert L. A. Hart

- co je právo?
- právo a morálka

Herbert L. A. Hart

- **co je právo?**
- právo a morálka

Co je právo?

- právo sociální faktem: systémem společenských pravidel
- primární a sekundární pravidla:
 - primární pravidla: zvyková
 - sekundární pravidla: pravidla uznání, změny a rozsuzování věcí

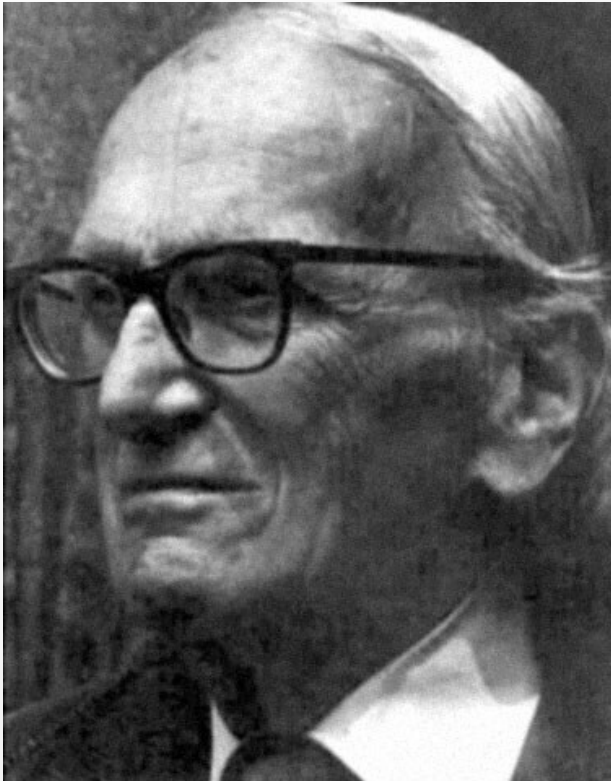
Herbert L. A. Hart

- co je právo?
- **právo a morálka**

Právo a morálka

- minimální přirozenoprávní obsah práva
- přežití (reprodukce)
- vliv morálky na právo
- širší v. užší pojetí práva

Hart a Dworkin

Ronald Dworkin

- kritika Harta
- povaha právní interpretace
- morální konstruktivismus
- princip rovné důstojnosti a základní práva
- práva jako trumfy
- posvátnost lidského života
- jednotlivec a společnost
- egalitarismus

Ronald Dworkin

- **kritika Harta**
- povaha právní interpretace
- morální konstruktivismus
- princip rovné důstojnosti a základní práva
- práva jako trumfy
- etický individualismus
- jednotlivec a společnost
- egalitarismus

Kritika Harta

- role právní principů
- součástí politické nebo společenské morálky, a proto se na ně soudci odvolávají

Ronald Dworkin

- kritika Harta
- **povaha právní interpretace**
- morální konstruktivismus
- princip rovné důstojnosti a základní práva
- práva jako trumfy
- etický individualismus
- jednotlivec a společnost
- egalitarismus

Povaha právní interpretace

- složité případy
- diskrece v. odhalení správné odpovědi
- interpretace veřejné morálky
- soudce Herkules

Ronald Dworkin

- kritika Harta
- povaha právní interpretace
- **morální konstruktivismus**
- princip rovné důstojnosti a základní práva
- práva jako trumfy
- etický individualismus
- jednotlivec a společnost
- egalitarismus

Morální konstruktivismus

- přirozené právo: univerzální morální řád

X

- morální konstruktivismus: hledání konsensu opřené o racionální argumentaci v určitém kulturně-historickém společenství

Ronald Dworkin

- kritika Harta
- povaha právní interpretace
- morální konstruktivismus
- **princip rovné důstojnosti a základní práva**
- práva jako trumfy
- etický individualismus
- jednotlivec a společnost
- egalitarismus

Rovná důstojnost a základní práva

- právo na rovný ohled a respekt
- která práva jsou základní?

Ronald Dworkin

- kritika Harta
- povaha právní interpretace
- morální konstruktivismus
- princip rovné důstojnosti a základní práva
- **práva jako trumfy**
- etický individualismus
- jednotlivec a společnost
- egalitarismus

Práva jako trumfy

- individuální práva v. kolektivní zájmy
- principiální v. politické argumenty

Ronald Dworkin

- kritika Harta
- povaha právní interpretace
- morální konstruktivismus
- princip rovné důstojnosti a základní práva
- práva jako trumfy
- **etický individualismus**
- jednotlivec a společnost
- egalitarismus

Etický individualismus

- snaha smířit ideály svobody, rovnosti a bratrství
- lidský život je posvátný

Ronald Dworkin

- kritika Harta
- povaha právní interpretace
- morální konstruktivismus
- princip rovné důstojnosti a základní práva
- práva jako trumfy
- etický individualismus
- **jednotlivec a společnost**
- egalitarismus

Jednotlivec a společnost

- co je politické společenství?
- co je demokracie?
- co je liberální tolerance?

Ronald Dworkin

- kritika Harta
- povaha právní interpretace
- morální konstruktivismus
- princip rovné důstojnosti a základní práva
- práva jako trumfy
- etický individualismus
- jednotlivec a společnost
- **egalitarismus**

Egalitarismus

- motivační rovnost
- distribuční rovnost
- test závisti a walrasovská dražba zdrojů
- kompenzace dle hypotetického pojišťovacího trhu